

JAN BAPTIST BLOMMAERT EN ZIJN MYSTIEK TESTAMENT

INLEIDING

Op woensdagmorgen 18 oktober 1854 kwamen om 9 uur 's morgens een tiental personen samen in de Lange Violettestraat in een huis gelegen op de hoek met de Vijfwindgatenstraat dat toen huisnummer 136 droeg maar nu nr.196 is. (afb. 1)

Het gezelschap bestond behalve uit een vrederechter, uit de notarissen Norbert Eggermont, Alex Spanoghe en Isidoor Claeys, dokter Charles Hulin, advocaat Edmond Willequet, de particulieren Joseph Buysse en Cornelis Strauven, meubelschatter Jean Walger en het echtpaar Judocus De Keyser en Constanca Van Durme, beide dienstbode.

Afb. I. Lange Violettestraat nr. 196. anno 2004. In 1854 was dit het sterfhuis van Jan Baptist Blommaert.

Afb. 2. Bidprentje Jan Baptist Blommaert..
Verzameling Rosa De Vriendt-Mores.

Aan de oorsprong van die samenkomst lag het overlijden op 6 oktober voordien van de 45-jarige vrijgezel Jan Baptist Blommaert. (afb. 2) Die had op 29 september 1847 zijn mystiek testament overhandigd aan notaris Eggermont en enkele dagen voor zijn dood had hij, op 1 oktober 1854, diezelfde notaris in zijn huis in de Lange Violettestraat nr.136 nog een bijvoegsel aan dat bewuste mystiek testament gedictieerd.

Na het lichten van de zegels op het huis door de vrederechter begon de inventarisatie van de inboedel. Notaris Claeys fungeerde als opsteller van de beschrijving en de waarde van de goederen hierbij geholpen door de meubelschatter. Notaris Eggermont was de testamentuitvoerder en had het algemeen toezicht terwijl notaris Spanoghe was aangesteld door de voorzitter van de rechtbank

van eerste aanleg om eventuele afwezige erfgenamen te vertegenwoordigen. Dokter Charles Hulin, door Jan Baptist Blommaert als enige erfgenaam aangeduid, zou zich tijdens de langdurige inventarisatie geregeld laten vervangen door zijn kozijn (en latere schoonzoon) Jules Hulin. Advocaat Willequet vertegenwoordigde Louis Jean Blommaert, de nog levende vader van de overledene die het testament van zijn zoon aanvocht en als erfgenaam ten reserve de helft van de nalatenschap opeiste. Judocus De Keyser en Constancia Van Durme, de dienstboden van de overledene, waren als zegelbewaarders aangesteld en moesten alles aantonen en aanwijzen. Joseph Buysse en Cornelis Strauven waren als getuigen aanwezig.

MYSTIEK OF GEHEIM TESTAMENT

De oorsprong van het woord mystiek gaat terug naar een Grieks woord dat 'de mond sluiten' betekent. Daarvan is ook het woord mysterie afgeleid 'geheimenis'. In de oudheid waren de mysteriën erediensden die alleen toegankelijk waren voor ingewijden. De benaming mystiek testament duidt dus op het geheime, gesloten aspect van dit type testament. Er is pas sprake van een mystiek of geheim testament als de testateur - die het zelf schrijft of laat schrijven- het ondertekent, sluit en zegelt en in tegenwoordigheid van zes (oorspronkelijk zeven) getuigen overhandigd aan een notaris met de mededeling dat het zijn testament is.

Deze verklaring van de erflater wordt vastgelegd in een akte van 'suscriptie' of opschrift neergeschreven door de notaris op een gezegeld papier dat als omslag dient voor het gesloten testament. Deze akte wordt ondertekend door de erflater, de notaris en de zes getuigen die meerderjarig moeten zijn, van het mannelijk geslacht en in het bezit van hun burgerrechten.

De zes getuigen die op 27-9-1847 aanwezig waren in het kantoor van notaris Eggermont in de Mageleinstraat nr.2 bij de overhandiging van het mystiek testament door Jan Baptist Blommaert waren: de particulieren Joseph Buysse en Cornelis Strauven uit de Savaanstraat en de Bennesteeg (later eveneens getuigen bij de inventarisatie van de inboedel), Jan Baptist Nijs een particulier uit de Bagattenstraat, Charles Waedemon een winkelier uit de Plotersgracht, Henri Duyck een kleermaker uit de Druifsteeg (verdwenen straat achter de Vrijdagmarkt) en Antone Erffelynck een kleermaker uit de Waegenaerstraat (nu Zwarte-zustersstraat). Jan Baptist Blommaert had zijn testament zelf geschreven, gesloten en gezegeld op zeven plaatsen met rode lak met daarin een afdruk van zijn zegelstempel '*dragende de letteren J.B.B.*'

Dit pakket met het mystiek testament, omsloten door de akte van opschrift werd dan in bewaring gehouden door notaris Eggermont.

Volgens zijn overlijdensakte stierf Jan Baptist Blommaert op 6 oktober 1854 om 9 u 30' in de voormiddag en Charles Hulin (die toen zijn dokter was) stuurde

dadelijk een berichtje naar notaris Eggermont : *'Notre ami commun Mons. Jean Blommaert, après une longue agonie viens enfin de succomber. Désirans me conformer au désir qu'il m'a souvent manifesté durant sa maladie, je m'imprime de vous donner connaissance de son décès.'* Om het nieuws te verspreiden en iedere betrokkene te verwittigen beschikte men toen slechts over bodes die –te voet of in het beste geval per koets – de berichten konden overbrengen. Nochtans schoot de hele omslachtige rechterlijke procedure bliksemsnel in gang. De gehele gang van zaken is tot in de kleinste details te volgen in de inventaris van het sterfhuis. Nog dezelfde dag kwam notaris Eggermont, vergezeld van vijf van de zes getuigen die op 29-9-1847 aanwezig waren bij het opmaken van de akte van opschrift, aan bij Alexander Lelièvre de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. Jan Baptist Nijs, de zesde getuige was ondertussen overleden zodat een uittreksel van zijn overlijdensakte was opgehaald. Norbert Eggermont overhandigde in het bijzijn van de getuigen het pakket met het mystiek testament aan de voorzitter met de vraag alles te beschrijven, te bevestigen en het daarna over te maken in de studie van een door de voorzitter te benoemen notaris. Daarna volgde een strikte, secure procedure waarbij eerst de getuigen hun handtekening op de akte van opschrift moesten erkennen. De zegels werden gecontroleerd, de akte werd beschreven, waarbij het aantal regels werden geteld en de tekst werd genoteerd die werd nagekeken op eventuele schrappingen, tussenvoegingen en doorhalingen. Na het openen werd het eigenlijke testament op dezelfde manier onderzocht waarbij onvolledige regels en open alinea's door middel van *'kronkelende penntrekken werden vervuld.'* Akte van opschrift en testament werden door de voorzitter recto en verso geparagrafeerd waarna de voorzitter het testament verwees ter studie van

Afb. 3. Visitekaartje van Louis Jean Blommaert - Dufour op geporseleind karton. In de 19de eeuw was het bij de burgerij gebruikelijk dat mannen ook de familienaam van hun vrouw gebruikten. Verzameling Rosa De Vriendt-Mores.

notaris Eggermont. Van dit alles werd verslag opgemaakt dat door allen werd getekend. Naderhand werd alles nog eens geregistreerd en werden er registratierechten op betaald. Momenteel is het mystiek testament al verscheidene decennia volledig in onbruik geraakt en wordt de procedure niet meer toegepast.

HET OUDERLIJK GEZIN VAN JAN BAPTIST BLOMMAERT

Louis Jean Blommaert was bijna 25 jaar en *'particulier'* toen hij op 2 november 1808 huwde met de 27-jarige Marie Joanna Dufour. (afb. 3) Hij was de zoon van Laurent Louis, een winkelier en wijnhandelaar uit de Lange Violettestraat en Anna Catharina Van Meerbeeck. Zijn grootvader Jozef Joannes Blommaert, gehuwd met Isabella Kieckepeost, was brouwer evenals zijn oom Pierre Blommaert terwijl oom François Louis Blommaert notaris was tijdens het ancien régime. Na zijn huwelijk werd Louis Jean eveneens wijnhandelaar. Zijn bruid, Maria Joanna Dufour was de dochter van de steenrijke brouwer Joannes Baptist Dufour uit de Brabantdam geboren tijdens diens tweede huwelijk met Petronilla De Mil. Grootvader Adriaan Dufour was meester kuiper en azijnlegger, haar broer Joannes brouwer en haar broer Amandus zoutzieder. Bruid en bruidegom hadden dus nagenoeg een zelfde sociale achtergrond.

Op 23 augustus 1809 werd om 9 uur 's avonds hun kind Jan Baptist geboren. Hoewel Marie Joanna een vruchtbare vrouw was - nog geen twee maanden na haar huwelijk was ze al zwanger - kwamen geen andere kinderen het gezin vergroten. Jan Baptist bleef enig kind wat voor die tijdperiode een abnormaal gegeven is. Was de bevalling dermate zwaar dat Maria Joanna letsels opliep die een blijvende onvruchtbaarheid voor gevolg had? Eindigden volgende zwangerschappen steevast in miskramen of had de zware bevalling Maria Joanna zo getraumatiseerd dat ze sexuele contacten met haar man zoveel mogelijk vermeed?

Jaren later was de verstandhouding tussen het koppel zeker niet optimaal want op 5 november 1832 werd Jean Louis Cornelis geboren, de natuurlijke zoon van Louis Jean en de 26-jarige Joanna Petronilla Cornelis een *'particuliere'* uit Stekene die beviel in de Korte Meir te Gent. De aangever van de geboorte was vroedmeester en chirurg Augustin Magnin uit de Brabantdam. Zijn ouders en zuster woonden in de Korte Meir en waarschijnlijk is Joanna Petronilla in deze woning bevallen. Ze werd nooit officieel te Gent ingeschreven en is hier dus in relatieve anonimiteit komen bevallen.

Officiële cijfers geven aan dat in deze periode 1 op 5 geboortes te Gent buiten het huwelijk gebeurden. De armoede van de laagste bevolkingsklassen lag hier aan de oorzaak, veel arbeiders konden het zich gewoon niet permitteren om te trouwen en een gezin te onderhouden maar dit cijfer van natuurlijke geboortes ligt te Gent ook zo hoog doordat ongehuwde vrouwen uit kleine gemeenten de roddels en de schande probeerden te ontvluchten door in de anonimiteit van

een grote stad te bevallen. Veel van deze ongewenste kinderen werden te vinden gelegd of uitbesteed bij een pleeggezin door wie het zich kon permitteren. Jean Louis Cornelis werd uitbesteed en opgevoed in het gezin van politie-commissaris Victor Louis Verbeken en Nathalie Demette. Het onderhoudsgeld voor de opvoeding van het kind zal waarschijnlijk door Louis Jean zijn bekostigd. Een kind geboren buiten het huwelijk kon niet worden gewettigd. Slechts na het overlijden van Marie Jeanne Dufour en toen hij 25 jaar was werd Jean Louis officieel geadopteerd door zijn vader en kreeg hij de familienaam Blommaert.

Toen Marie Joanna Dufour op 11 juni 1847 stierf erfde haar man van haar niet minder dan 25 huizen te Gent en ca. 200 ha. gronden verspreid over de provincie. Volgens zijn huwelijkscontract had hij recht op de helft van haar goederen plus een vierde deel in volle eigendom van de wederhelft die aan haar zoon Jan Baptist toekwam. Deze liet niet na tijdens de verdeling van haar nalatenschap aan notaris De Backere die de zaak afhandelde te verklaren: '*.. beweerd den heer Blommaert zoon dat er gedurende huwelijk onderscheidene zyde houdende goederen van d'overledene zijn vervremd geworden waer over door de gemeenzaamheid aen de successie recompentie is verschuldigd*' m.a.w. Jan Baptist voelde zich benadeeld en tekort gedaan door zijn vader. Deze liet zich echter niet overdonderen en verklaarde op zijn beurt '*... zonder deze beweevinge in zijn geheel te willen ontkennen verklaerd dat er van zynen kant ook zyde houdende goederen zijn vervremd en in de gemeenzaemheid gesmolten en waer over aen hem ook door deze laetste recompentie is verschuldigd.*'

Daar ze beiden beseften dat er onvermijdelijk een boel processen uit die betwistingen zouden volgen gingen ze dan maar akkoord met de notariële verdeling. Het illustreert echter dat de verstandhouding tussen Jan Baptist en zijn vader erg verzuurd was.

Marie Joanna Dufour werd bijgezet in een graf te Gentbrugge waar ook haar broers Joannes en Amandus voordien waren bijgezet en ook haar zoon Jan Baptist zou later uitdrukkelijk te kennen geven om daar te worden begraven. Louis Jean was al vanaf 1823 lid van de Gentse vrijmetselaarsloge Le Septentrion en vanaf 1830 verhuurde hij aan deze loge een huis met tuin in de Stoppelstraat waar de loge nu nog altijd gevestigd is. Later kocht de Loge dit huis aan want in de inventaris van de nalatenschap staat nog een open schuldvordering van 3000 fr. ten laste van de Loge i.v.m. de aankoop van dit huis die een intrest van 135 fr. per jaar opbracht.

Ondanks zijn beroep van wijnhandelaar was Louis Jean ook politiek actief. Van 1 januari 1843 tot 31 december 1860 was hij liberaal gemeenteraadslid te Gent. Vanaf 1824 tot aan zijn overlijden in 1864 woonde hij in een huis aan de Brabanddam terwijl zijn vader Laurent Blommaert, als weduwnaar van 1827 en dit tot aan zijn dood in 1840, in het pand ernaast woonde.

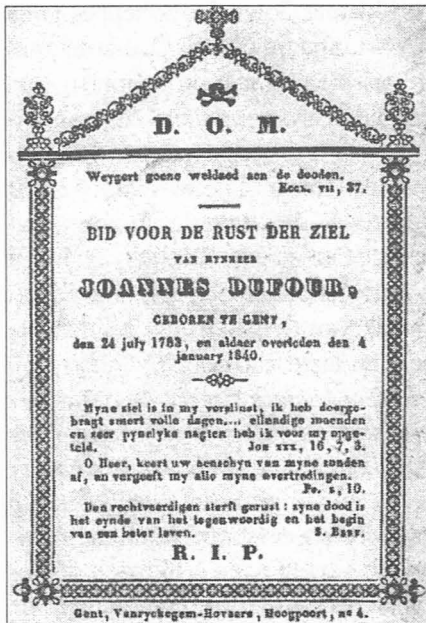
LEVENSLLOOP VAN JAN BAPTIST BLOMMAERT

Over de scholing die Jan Baptist kreeg is niets teruggevonden maar als enige zoon uit een rijk gezin zal hij in ieder geval een verzorgde, degelijke scholing hebben gekregen. Het is weinig waarschijnlijk dat hij ooit zijn vader hielp met diens wijnhandel want in 1830, op amper 21-jarige leeftijd vertrok hij uit het ouderlijk huis en nam hij zijn intrek in een buitengoed met twee gloriëten te Gentbrugge aan de Oude Brusselseweg, dat hij na het overlijden van zijn moeder erfde. Voor deze tijdsperiode is het eerder uitzonderlijk dat kinderen van gegoede burgers al zo vroeg ongehuwd afzonderlijk gingen wonen. Boterde het toen al niet meer tussen Jan Baptist en zijn vader of lieten zijn ouders hem te Gentbrugge wonen omdat hij een eerder zwakke gezondheid had en hij op doktersadvies nood had aan gezonde lucht?

Hoe de jonge man zijn dagen vulde in het toen nog landelijke Gentbrugge is eveneens een raadsel. Vast staat wel dat Jan Baptist kerkmeester was van de kerk van Gentbrugge. Volgens een Latijnse inscriptie op de voet van een nog bestaande, 16de eeuwse verguld zilveren monstrans liet hij die in 1850 restaureren. In de inventaris opgemaakt na zijn overlijden staat er nog een openstaande rekening genoteerd ten bedrage van 2118,21 frank die nog moest betaald worden aan Paternotte, een bekende steenhouwer uit de Visserij te Gent en dit voor het plaatsen van een altaar in de kerk van Gentbrugge.

In 1846 was hij steunend lid van de muziekmajtschappij De Neerschelde die toen officieel werd opgericht te Gentbrugge. Notaris Isidoor Claeys die voorzitter was storte 75 frank in de kas en Jan Baptiste Blommaert deed eenzelfde geste. De andere steunleden gaven slechts 30, 10, 7 of 5 fr. In diezelfde gemeente werd hij vanaf 1845 eveneens politiek actief. Bij de gemeenteraadsverkiezingen werd hij toen voor het eerst verkozen tot schepen waarna hij in 1848 eerste schepen werd wat hij bleef tot aan zijn overlijden. In 1852 richtte een zekere Van Campenhout, een kaarsenfabrikant uit Heusden een verzoek tot het schepencollege tot het oprichten van een fabriek voor stearinekaarsen te Gentbrugge. Een van de zeven personen die hiertegen verzet aantekenden was Jan Baptist Blommaert, andere proteststemmen kwamen o.a. van Isidore Claeys en tuinbouwer Louis Van Houtte die toen voor het eerst raadslid was. Hun voorname argument tegen de oprichting van de fabriek was de mogelijke luchtverontreiniging. Daar men verwachtte dat de hogere overheid de vestiging toch zou toelaten stelde het schepencollege bepaalde voorwaarden waaraan de fabrikant zich zou moeten houden. In 1867 werd de fabriek overgenomen door Adolf Pernot-Minne die ze omvormde tot een nagelfabriek die werk verschaftte aan 60 arbeiders. Het bedrijf breidde gestadig uit en werd in 1892 de N.V. Clouterie et Tréfilerie des Flandres, in de volksmond bekend als de Puntfabriek die in 1993 werd opgedoekt.

Jan Baptist was ook kerkmeester van de St.-Annaparochie te Gent. In de Lange

Afb.4. Bidprentje van Joannes Dufour, oom van Jan Baptist Blommaert. Verzameling Rosa De Vriendt- Mores.

Violettestraat stond - bij de Tweebruggenstraat- een kapel toegewijd aan de H.Catharina die in 1644 werd herbouwd en opgedragen aan St.-Anna. Daar de 17de eeuwse kapel door de grote bevolkingstoename in de 19de eeuw veel te klein was geworden werd geopteerd om een nieuwe, grote kerk te bouwen in de as van de nieuwe, lijnrechte Keizer Karelstraat. Stadsarchitect Louis Roelandt ontwierp een plan voor een Byzantijns-Gotisch geïnspireerd kerkgebouw. Tijdens een grote plechtigheid werd op 1 september 1853 de eerste steen gelegd door koning Leopold I. Een koperen plaat waarin een tekst van Prudens Van Duyse was geëtst werd in een loden omslag verzegeld en ingemetseld. Zowat alle personaliteiten van provincie, stadsbestuur en geestelijkheid - toen in functie en bij het project betrokken- stonden erop vermeld . Victor Hulin (een broer van Charles Hulin) en pastoor van de St.-Annakerk stond natuurlijk vermeld evenals Jan (Baptist) Blommaert als voorzitter van de kerkfabriek. Voor Jan Baptist zal het een gloriëdag geweest zijn maar de nieuwe kerk heeft hij nooit gekend daar ze pas in oktober 1862 werd ingewijd. Louis Roelandt had foute berekeningen gemaakt wat hij koppig weigerde onder ogen te zien, waarna hem de opdracht werd ontnomen en zijn opvolger Jacob Van Hoecke met een vereenvoudigde versie de bouw van de kerk tot een goed einde bracht. De twee broers van zijn moeder, brouwer Joannes en zoutzieder Amandus overleden ongehuwd zodat het familiefortuin terug samensmolt en Jan Baptist zijn erfdeel navenant aangroeide.

Joannes overleed op 4 januari 1840 en had bij Joanna Coleta De Schepper twee natuurlijke kinderen, de tweeling Joanna Constantia en Coleta Catharina, geboren op 14 september 1835. Hun moeder was toen 23 jaar en geboortig van Belsele. Ze wordt in de geboorteakte aangeduid als *'particuliere'* een aanduiding dat ze geen beroep uitoefende. Bij hun geboorte woonde ze in de Stoppelstraat in een huis dat eigendom was van Joannes Dufour. Die was toen 52 jaar en een van de getuigen bij de geboorteaangifte van de kinderen. In zijn testament bedacht hij haar en de kinderen met een legaat en een lijfrente. Zo krijgt ze het vruchtgebruik van drie huisjes in de Koperstraat en een aanpalend huis in de Stoppelstraat, evenals het vruchtgebruik van twee partijen zaailand te Gentbrugge en de intrest van een hypotheek ten laste van ene P.J.Claeys. Hij voegt er evenwel als voorwaarde aan toe: *'Indien Joanna Coleta De Schepper naderhand middelen van bestaen in het huwelyck kwam te zoeken eindigt haer vruchtgebruik en wordt dit vereenigd met den eigendom ten behoeve van haerer kinderen. Hetselve sal insgelyks plaets vinden indien na mijn overlijden nog kind of kinderen worden geboren'*. Joannes wou dus eerst en vooral de materiële toekomst van zijn natuurlijke kinderen beveiligen want zij kregen de onroerende goederen in naakte eigendom. Ook de 21-jarige Virginie Pladuyt, de in 1819 geboren natuurlijke dochter van 'wascheresse' Marie Françoise Pladuyt wordt met een bescheiden lijfrente en legaat bedacht wat doet vermoeden dat zij ook een natuurlijk kind van Joannes was. Een tekst op zijn bidprentje: *'O Heer, keert uw aenschyn van myne zonden af, en vergeeft my alle myne overtredingen.'* was voor de goede verstaanders waarschijnlijk meer dan duidelijk. (afb.4) Toch was de familie na zijn overlijden waarschijnlijk gerustgesteld: doordat de kinderen niet gewettigd werden keerde het gros van zijn nalatenschap terug naar de familie.

Amandus Dufour overleed op 13 december 1845 en begunstigde Jan Baptist fors via zijn testament. Hij schonk hem twee huizen in de Lange Violettestraat waaronder zijn woonhuis (nr.136) dat nu het woonhuis van Jan Baptist werd en verder al zijn roerende bezittingen, renten, actiën, *'comptante penningen'*, meubelen enz. Jan Baptist had alleen de verplichting ieder van de twee dienstbodes van zijn oom een jaarlijkse lijfrente van 300 frank te betalen.

Toen zijn moeder anderhalf jaar later- op 11 juni 1847- op haar beurt overleed liet ze hem eveneens een stevige erfenis na. Kort daarna, op 27 september zette hij zich zelf aan het schrijven en pende hij zijn mystiek testament neer dat hij op 29 september in het gezelschap van zes getuigen overmaakte aan notaris Norbert Eggermont.

ZIEKTE, OVERLIJDEN EN UITVAART

Over zijn constitutie en zijn gezondheidsproblemen zijn wat gegevens bekend doordat in het inventarisatieregister van zijn inboedel dat na zijn dood werd

opgemaakt, ook enkele medische voorschriften en een nota van dokter Charles Hulin die tussen de papieren werden gevonden, letterlijk werden gekopieerd : *'Votre faiblesse de constitution peut etre basée sur une difformité de la poitrine, un aplatissement antéro-postérieur de la cavité thoracique'* . Hulin beschrijft hier een zgn. *'schoenmakersborst'* zo genoemd omdat deze afwijking frequent voorkwam bij schoenmakers die schoenen hard tegen de borst drukten om bv. de zolen af te trekken. Deze afwijking is ook dikwijls aangeboren en veroorzaakt zelden klachten maar kan door een slechte werkhouding en zwakke constitutie ademhalings- en hartproblemen veroorzaken.

De medische voorschriften voor pillen en siroop, voorgeschreven door Charles Hulin, bevatten vooral extracten van planten en bomen om allerlei symptomen te behandelen, de meest voorkomende wijze van behandelen in de 19de eeuw. In de recepten kwamen onder meer voor:

Opium - tegen de pijn.

ijzer lactaat -versterkend, tegen bloedarmoede

kamfer - harttonicum

sinaasappelschil - om de bittere smaak van pil of siroop te verzachten

kaneel en muskaat - ter stimulatie van de ademhaling

aftreksel van wilg - bevat salicylzuur, veel toepassingen mogelijk – ter bestrijding van koorts, hoofdpijn, buikloop, reuma.

extracten van dennenschors - talrijke toepassingen, ter bestrijding van verkoudheden, astma, ademhalingsmoeilijkheden.

Uit deze beknopte medische gegevens komt toch naar voren dat Jan Baptist waarschijnlijk een zwakke constitutie bezat en door zijn misvormde borstkast last had met ademhalingsproblemen.

Jan Baptist zal als kerkmeester en schepen veel schrijfwerk hebben verricht en kan daarbij een slechte houding hebben aangenomen. Zijn rijk gevulde bibliotheek die hij naliet en zijn abonnementen op minstens vier kranten tonen ook aan dat hij veel las en studeerde, waardoor hij waarschijnlijk ook te weinig lichaamsbeweging nam. Toch moeten zijn ziekte en dood voor hem nog heel onverwacht zijn gekomen want de rekeningen in de inventaris wijzen er op dat hij korte tijd voordien nog grote werken aan zijn huis in de Lange Violettestraat liet uitvoeren door aannemer Hosten (bouwmeester van o.a. de Jesuïetenkerk in de Savaanstraat).

Een post in deze inventaris leert ook dat hij tijdens zijn ziekte werd opgepast door Broeders van Liefde die ook zorgden voor het 'afleggen' (opbaren) van zijn dood lichaam.

Jan Baptist was overtuigd katholiek en heel godsvruchtig. Niet alleen was hij kerkmeester van twee parochies, hij was ook lid van niet minder dan 10 religieuze broederschappen met name van de HH. Anna, Antonius van Padua, Barbara, Catharina, Antonius (abt), van O.L.-Vrouw, van het H. sacrament, van de H. Rozenkrans , de H. naam van Jezus en het sacrament der berechting.

Een testament is niet alleen een belangrijk document om inzicht te krijgen in het materieel bezit van een overledene, meestal geeft het ook indirect een kijk op de mentaliteit en levensvisie van een overledene, eventuele familievetes en vriendschapsbanden.

Uit het testament van Jan Baptist komt duidelijk naar voren dat hij in onvrede met zijn vader leefde maar zich sterk verbonden voelde met zijn moeder en haar broers. Slechts zijn moeder, haar broers en de familie langs haar kant worden vermeld en begunstigd waarbij vooral opvalt dat hij zijn achterneef (langs moederskant), dokter Charles Hulin als voornaamste erfgenaam aanduidde.

Toen hij in 1847 zijn mystiek testament opstelde ging hij waarschijnlijk uit van de veronderstelling dat hij zijn vader zou overleven. Het bijvoegsel werd echter opgemaakt toen hij zelf al zeer zwaar ziek was maar zijn vader evenwel nog springlevend. Toch kon er geen enkel woordje of klein gebaar af ten gunste van zijn vader. Zo wil hij een begrafenis gelijk aan die van zijn 'lieve' moeder en zijn 'welbeminden' oom Amandus, 'zijn uitstekende weldoener' en wil hij begraven worden in de grafkelder te Gentbrugge waar zijn moeder en haar broers al zijn bijgezet. In dit bijvoegsel stipuleert hij zelfs uitdrukkelijk dat na zijn begrafenis er niemand nog in die grafkelder mag worden bijgezet, een ultiem bewijs van wrok ten opzichte van zijn vader en een uiting van verbondenheid met zijn moeder en haar familie.

Ontstaan in de loop van de 18de eeuw was in de 19de eeuw de angst om levend begraven te worden –niet helemaal ongegrond- sterk aanwezig. Ook Jan Baptist Blommaert hield hier rekening mee. Zo wil hij dat zijn lichaam na zijn overlijden drie volle dagen en volle nachten op zijn bed blijft liggen en twee dagen na zijn overlijden moet het lichaam door twee dokters worden onderzocht om de wezenlijke dood te onderzoeken. In het passief van de inventaris staan nog twee sommen vermeld die moeten uitbetaald worden aan de geneesheren De Rudder uit de Ajuinlei en Blariau uit de Kwaadham, waarschijnlijk deden zij de nodige vaststellingen twee dagen na zijn dood. Notaris Eggermont moest aan de politie toestemming vragen om het lijk zolang ongekiest te laten, in een afrekening van de nalatenschap wordt een som van 8 fr. voor zijn verplaatsing naar de politie in het passief aangetroffen.

De kosten voor de begrafenis die voor het grootste gedeelte door Charles Hulin werden vereffend lopen hoog op. Volgens het testament moest de uitvaartdienst gehouden worden in de kerk van de St-Annaparochie en moest ze gelijk zijn aan die van Amand Dufour '*doch met vijfhonderd pond was*'. De kosten voor die lijkdienst liepen op tot 1779,3 fr. waar nog 236 fr. bijkwam voor de levering van de was. Drie jaar lang moest er dagelijks in die kerk een mis gelezen worden van drie frank voor zijn zielrust en die van zijn moeder, haar broers en de familie Dufour. Verder wou hij begraven worden in een '*spiessche*' (eikenhouten) kist die geplaatst moest worden in een loden kist die gewoonlijk gebruikt werd bij een plaatsing in een grafkelder. Loodgieter Cardon leverde die

loden kist waarvoor hij 105 fr. aanrekende. Aan de pastoor van Gentbrugge werd voor de begrafenis-kosten en de dienst aldaar 634,64 fr. uitbetaald. Dan waren er nog een massa bijkomende kleinere kosten: voor de lijkdragers, agenten van politie, aalmoezen voor de armen, voor de bidders voor het aankondigen van de dood en het uitdragen van de rouwkaarten, voor het drukken van bidprentjes en voor de huur van de koetsen.

Een laatste grote post bij die uitvaart waren de kosten voor de broodbedelingen aan de armen. Door een 20-tal bakkers werd er in totaal voor 1072,08 frank broden voor de armen gebakken die uitgedeeld werden tijdens de uitvaartdiensten. Het behoorde eeuwen lang tot de traditie dat de nabestaanden een hoeveelheid graan aankochten om brood te laten bakken en uit te delen aan de armen. Ter vergelijking: bij de begrafenis van F.Lousbergs (+ 1859), een van de allerrijkste Gentenaars, werden 5528 broden gebakken en dit voor een bedrag van 3164,64 fr.

Ginette DESMET en Rosa DE VRIENDT-MORES
(*t vervolgt)

GENTSE MEMORIEDAGEN: 19-20-21 JULI

19 Juli 1578

De Rijke Klaren nemen hun intrek in het Braemsteen dat zij gekocht hadden van Antoon Van der Gracht.

Ze konden er niet lang van genieten want in 1580 werd hun eigendom door de Calvinisten verbeurd verklaard en verkocht.

19 Juli 1730

Dood te Londen op 50-jarige leeftijd van Jean-Baptiste Loeillet.

Deze Gentse clavecinist, fluitist, hoboïst en componist werd geboren in de St-Jacobsparochie op 18 November 1680.

In 1702 ging hij naar Parijs, maar in 1705 vestigde hij zich definitief in Londen.

Daar was hij als clavecinist verbonden aan het "King's Theatre" in Haymarket. Hij stopte er mee in 1710 om les te geven en hij organiseerde ook concerten in zijn huis in Hartstreet.

Hij gaf er zijn meest bekend werk uit: "Suites for Harpsichord", maar componeerde daar buiten nog heel wat sonates voor fluit, hobo, viool, etc.

De Gentse hoboïst en componist Pieter Loeillet was een halfbroer van hem.

19 Juli 1937

Inhuldiging van de "Fontein der geknielde Jongelingen" van G. Minne op het Braunplein. Ook wel meer bekend onder typische Gentse namen.